

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
POMNIK RODŁA
W DĄBRÓWCE WIELKOPOLSKIEJ

**„Wychowanie dziecka, to nie miła zabawa, a zadanie,
w które trzeba włożyć wysiłek bezsennych nocy,
kapitał ciężkich przeżyć i wiele myśli ...”**

Janusz Korczak

WSTĘP

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tym zmianami emocjonalności człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne, a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, rozwijać ich wiedzę na temat emocji i sposobów radzenia sobie z nimi, nawiązywania prawidłowych relacji rówieśniczych. Wprowadza też edukację ekologiczną. W czasach gwałtownych zmian oraz szybkiego rozwoju cywilizacji, pojęcia: ekologia, edukacja ekologiczna, ochrona środowiska nabierają coraz większego znaczenia. Zanieczyszczone powietrze, woda, gleba, obumierające drzewa, ginące zwierzęta – „wołają o pomoc”. Problem ten dotyczy wszystkich mieszkańców naszej Ziemi, dlatego też ochrona środowiska przyrodniczego jest koniecznością. Edukacja ekologiczna dzieci stanowi w czasach obecnych jedno z najpoważniejszych zadań. Jest to szczególnie istotne, gdyż dziecko z jednej strony narażone jest na oddziaływanie zanieczyszczeń środowiska, a z drugiej jest świadkiem i obserwatorem zmian, jakie w tym środowisku zachodzą.

Wdrażając program wychowawczo-profilaktyczny chcemy kształcić u uczniów, ich rodziców oraz pracowników placówki postawy takie, jak:

- poczucie moralnej odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego i społecznego,
- dostarczyć rzetelnej wiedzy o środowisku naturalno-przyrodniczym,
- dostarczyć odpowiednich wzorców zachowania,
- kształtować umiejętność i chęć działania na rzecz środowiska.

Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze Statutem szkoły, w tym warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego. Program ten jest związany ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Został opracowany na podstawie:

- ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego realizowanego w roku 2023/2026,
- diagnozy potrzeb uczniów przeprowadzonej przy pomocy ankiet dla uczniów i rodziców oraz rozmów z uczniami,
- wniosków, analiz i obserwacji nauczycieli,
- wyników ewaluacji (wewnętrznej, zewnętrznej),
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły, uwagi, spostrzeżenia i wnioski nauczycieli, wychowawców, uczniów i rodziców).

Podstawowym celem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym, a także dążenie do zapewnienia im optymalnych warunków do ich prawidłowego rozwoju emocjonalnego, społecznego i poznawczego.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną zasadę znajomości założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

I. Podstawa prawna programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

3. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. nr 120, poz. 526).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).
6. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
7. Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
11. Rządowy program wspomagania w latach 2015 - 2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - "Bezpieczna+".
12. Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
13. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023.
14. Wytoczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny – zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
15. Statut Szkoły Podstawowej Pomnik Rodła w Dąbrowce Wielkopolskiej.

Ponadto wykorzystano:

- Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” – sporządzony na zlecenie MEiN (oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020 – styczeń 2021).

II. Misja szkoły

Misja szkoły

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowanie postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

Bardzo ważnym elementem misji jest rozwijanie więzi emocjonalnej wśród uczniów z otaczającą przyrodą, rozwijanie świadomości uczniów o potrzebie ochrony środowiska oraz kształtowanie postaw proekologicznych na miarę ich możliwości rozwojowych.

Wysoki priorytet ma także profilaktyka i działania pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego uczniów w trakcie i po wygaśnięciu epidemii COVID-19. Misją szkoły jest „osiągnięcie zaburzonej równowagi między przewartościowanym nauczaniem, a niedowartościowanym wychowaniem uzupełnianym o profilaktykę” (patrz: *Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego.”*)

III. Sylwetka absolwenta szkoły

Absolwent Szkoły Podstawowej Pomnik Rodła w Dąbrówce Wielkopolskiej jest człowiekiem umiejącym żyć godnie i poruszać się w otaczającym go świecie. Potrafi samodzielnie funkcjonować w życiu społecznym oraz podejmować decyzje w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności,
- odważnie wyraża własne zdanie,
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne,
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi (np.COVID-19),
- aktywnie zdobywa wiadomości i umiejętności, korzystając z różnych źródeł,
- jest tolerancyjny,
- potrafi wykorzystać wiedzę w sytuacjach życiowych,
- jest ambitny, kreatywny, odważny, samodzielny,
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych.
- zna zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej epidemią COVID-19) oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego),
- rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego, a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy, uzależnień behawioralnych),
- zna strategie radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole.

IV. Cele ogólne

Program Wychowawczo-Profilaktyczny w szkole polega na prowadzeniu działań **informacyjnych, profilaktycznych i wychowawczych** z zakresu promocji zdrowia oraz wspomagania ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych, w tym w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19,
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw pro społecznych w sytuacji kryzysowej (np. epidemii COVID-19),
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu (np. rozprzestrzenianie się epidemii COVID-19).

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów cech określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 5) doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 6) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,

- 7) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 8) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 9) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych, mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych,
- 10) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na zmianę, mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności, będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków (patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „*Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego*”).

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów uzależnienia od gier komputerowych, internetu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- 2) rozwijanie i wzmocnianie u uczniów umiejętności rozpoznawania emocji swoich i innych oraz reagowania na nie,
- 3) rozwijanie wiedzy uczniów i rodziców na temat przemocy rówieśniczej i jej konsekwencji,
- 4) kształtowanie u uczniów strategii radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- 5) doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i młodzieży,
- 6) poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej (np. wywołanej pandemią COVID-19) na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
- 7) wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę na temat wpływu diety i aktywnego spędzania czasu na rozwój emocjonalny,
- 8) uświadomienie znaczenia i piękna otaczającego środowiska naturalnego;
- 9) poszerzanie wiedzy uczniów na temat metod zapobiegania rozprzestrzenianiu się epidemii,

- 10) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów zaburzeń emocjonalnych i psychicznych,
- 11) doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z uczniami niepolskojęzycznymi,

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem zaburzeniom emocjonalnym, uzależnieniom od gier komputerowych i internetu, używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku występujących u uczniów zaburzeń emocjonalnych, depresji, samookaleczania się, stosowania środków odurzających itp.
- 3) przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 4) informowanie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomania.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka, uzależnienia od gier komputerowych i internetu, używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły.

- 4) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- 5) poszerzanie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji i innych zaburzeń zdrowia psychicznego,
- 6) doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 7) włączenie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

V. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem i innymi specjalistami oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
- stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- stwarza warunki do przestrzegania w szkole „Wytycznych MEiN, MZ i GIS” obowiązujących w okresie pandemii, zapewnia równowagę pomiędzy

wymaganiami reżimu sanitarnego a działaniami chroniącymi zdrowie psychiczne uczniów,

- dokonuje analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców pedagogów czynnościami formalnymi (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyć kadre na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami,
- czuwa nad wykorzystaniem lekcji wychowawczych do budowania systemu wsparcia psychicznego uczniów – wg Raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej *„Jak wspierać uczniów po roku pandemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”* rekomendowane są *„zwykle rozmowy, zainteresowanie przeżyciami uczniów, proste zabawy integracyjne, wstępne rozpoznanie dotyczące liczby uczniów o bardzo złej kondycji psychicznej”*.
- czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagog i inni specjaliści powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- inicjuje utworzenie systemu wsparcia nauczycieli, wychowawców i pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów z uwagi na to, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny (patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej *„Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”*),
- nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję

psychiczną uczniów po okresie długotrwałej nauki zdalnej i izolacji od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami,

- dostosowuje wymagania związane z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności zdalnego nauczania,
- dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami czasu epidemii oraz adaptacji do zmieniających się warunków nauki,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją,
- uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z innymi nauczycielami, pedagogiem i innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla uczniów,
- rozpoznają potrzeby uczniów i udzielają im bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej podczas lekcji,
- uwzględniają w pracy potrzeby emocjonalne uczniów, w tym rozumieją i rozpoznają objawy stresu,
- reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i innymi negatywnymi skutkami epidemii COVID-19,
- przestrzegają reguł sanitarnych określonych w „Wytycznych MEiN, MZ, GIS”, obowiązujących w szkole w okresie epidemii COVID-19,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, skutków długotrwałej izolacji społecznej, ograniczeń i nieprzewidywalnych zmian związanych z epidemią COVID-19,

- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia.

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, w tym zagrożenia wynikające z długotrwałej izolacji społecznej w okresie epidemii COVID-19,
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami – uwzględniają trudności w funkcjonowaniu uczniów w szkole wynikające z długotrwałego trwania w stanie epidemii COVID-19,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,

- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

5. Pedagog, pedagog specjalny lub psycholog:

- diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno–pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno–pedagogiczną,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji, a także w udzielaniu im wsparcia,
- rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno–pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integrujących, profilaktycznych,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, innych pedagogów i psychologów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenie lub przechodzą inny kryzys psychiczny,
- promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

6. Rodzice:

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo–Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców - uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program Wychowawczo–Profilaktyczny.

7. Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- współpracuje z wychowawcami i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

W efekcie ewaluacji działań prowadzonych w poprzednich latach, ustalano, że w roku szkolnym 2023/2026 najważniejsze działania w ramach Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są ukierunkowane na:

1) w ramach działań edukacyjnych:

- rozwijanie wiedzy rodziców nt. mechanizmu stresu i objawów depresji u dzieci i młodzieży oraz sposobów zapobiegania trudnościom rozwojowym,

- rozwijanie u uczniów umiejętności rozpoznawania emocji swoich i innych oraz reagowania na nie, a także wiedzy na temat przemocy rówieśniczej,
- kształtowanie u uczniów wiedzy na temat skutecznych metod uczenia się i strategii radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i młodzieży,
- rozwijanie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z uczniami spoza Polski,
- wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę na temat wpływu diety i aktywnego spędzania czasu na rozwój emocjonalny,

2) w ramach działań wychowawczych:

- ustalenie hierarchii wartości i stosowanie ich w codzienności szkolnej,
- podejmowanie działań zmierzających do minimalizowania napięcia emocjonalnego u uczniów,
- wyrabianie u uczniów umiejętności odważnego wypowiadania się, obrony własnych argumentów z jednoczesnym poszanowaniem godności innych osób,
- integrowanie klas, zapobieganie wykluczeniu niektórych uczniów z grupy rówieśniczej,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- kształtowanie i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w tym kształtowanie postawy ekologicznej;

3) w ramach działań profilaktycznych:

- rozbudzanie u uczniów poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- doskonalenie poziomu znajomości zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym trudności emocjonalnych uczniów oraz objawów uzależnień,
- kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania, higieny ciała i czasu wolnego,

VI. Harmonogram działań

D z i a ł a n i e	Zadanie	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	termin
E D U K A C Y J N E	Rozwijanie wiedzy rodziców nt. mechanizmu stresu i objawów depresji u dzieci i młodzieży oraz sposobów zapobiegania trudnościom rozwojowym	konsultacje dla rodziców	pedagog	Październik 2023
		Indywidualne rozmowy z rodzicami	Pedagog/psycholog/nauczyciele	Cały rok
	rozwijanie u uczniów umiejętności rozpoznawania emocji swoich i innych oraz reagowania na nie, a także rozwijanie wiedzy na temat przemocy rówieśniczej,	zajęcia dla uczniów	pedagog	Październik – listopad 2023
		zajęcia z wychowawcami klas	Wychowawcy klas	Cały rok
		zajęcia dla uczniów	Pedagog/psycholog/nauczyciele	Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją – 23.02.2024, Światowy Dzień Świadomości Autyzmu – 2.04.2024,
	kształtowanie u uczniów wiedzy na temat skutecznych metod uczenia się i strategii radzenia sobie w trudnych sytuacjach	konsultacje dla uczniów	pedagog	Listopad – grudzień 2023
	doskonalenie kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i młodzieży	WDN	Pedagog/psycholog	Wrzesień 2023
		konsultacje	pedagog	Październik 2023
	rozwijanie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z uczniami spoza Polski	konsultacje	dyrektor	cały rok
	wypożyczenie uczniom i rodzicom wiedzy na temat wpływu diety i aktywnego spędzania czasu na rozwój emocjonalny i fizyczny	konsultacje	pedagog	Październik 2023
		Zajęcia dla uczniów	Pielęgniarka szkolna	Październik 2023

W Y C H O W A W C Z E	ustalenie hierarchii wartości i stosowanie ich w codzienności szkolnej	Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas/pedagog/psycholog	Grudzień- styczeń 2023/2024
		Debata oksfordzka nt. wartości	Wychowawcy klas/pedagog/psycholog	styczeń 2024
	podejmowanie działań zmierzających do minimalizowania napięcia emocjonalnego u uczniów	Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas	Cały rok
		Uwzględnianie przez nauczycieli trudności uczniów w regulowaniu emocji na wszystkich lekcjach	nauczyciele	Cały rok
		Rozmowy i treningi relaksacyjne z uczniami	Pedagog/psycholog	Cały rok
	wyrabianie u uczniów umiejętności odważnego wypowiedzania się, obrony własnych argumentów z jednoczesnym poszanowaniem godności innych osób	Warsztaty dla uczniów	Pedagog/psycholog	Marzec 2024
		Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas	Cały rok
	integrowanie klas, zapobieganie wykluczeniu niektórych uczniów z grupy rówieśniczej	Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas	Cały rok
		Warsztaty/pogadanki	Pedagog/psycholog	Według potrzeb
	budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej			
	kształtowanie i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w tym kształtowanie postawy ekologicznej	Udział szkoły w ogólnopolskich akcjach	Dyrektor/wychowawcy klas	Dzień Ziemi – 22.04.2024,
		Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas	Cały rok
	P R O F I L A K T Y C Z	rozbudzanie u uczniów poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości	Warsztaty dla uczniów	Pedagog/psycholog
Indywidualne rozmowy z uczniami			Psycholog/pedagog	Cały rok
doskonalenie poziomu znajomości zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły				
promowanie zdrowego stylu życia		Pogadanki/warsztaty dla uczniów nt. higieny jamy ustnej, pierwszej pomocy, zasad	pielęgniarka	Cały rok

N E		racjonalnego odżywiania, profilaktyka HIV/AIDS, profilaktyka wad postawy		
		Lekcje wychowawcze	Wychowawcy klas	Cały rok
		Indywidualne rozmowy z uczniami	Pedagog/psycholog	Cały rok
	rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym trudności emocjonalnych uczniów oraz objawów uzależnień	Nauczyciele na wszystkich lekcjach	nauczyciele	Cały rok
		Indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami	Pedagog/psycholog	Cały rok
	kształtowanie wiedzy uczniowskiej na temat szkodliwości używania środków psychoaktywnych oraz ich zgubnego wpływu na zdrowie psychiczne i fizyczne.	Pogadanka dla klas IV - VIII	Pedagog specjalny	październik - marzec
		zapoznanie z aktualnymi zagrożeniami płynącymi z internetu.	Pogadanka dla klas IV - VIII	Pedagog specjalny

VII. Spodziewane efekty

- mniejszy poziom napięcia emocjonalnego u uczniów
- większe zaangażowanie uczniów w proces uczenia się
- zwiększenie aktywności fizycznej uczniów poza szkołą
- rozwój umiejętności formułowania i obrony własnych argumentów w dyskusji przez uczniów
- zaszczepienie sposobu życia promującego zdrowie
- zmniejszenie skali zagrożeń uzależnieniami
- rozbudzanie zachowań proekologicznych
- zaangażowanie wychowawców, nauczycieli i rodziców w działania profilaktyczne.

VII. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac Zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana Rada pedagogiczna i Rada Rodziców.

Program opracował Zespół wychowawczy w składzie:

Łukasz Słodowy – pedagog szkolny

Natalia Lewandowska – psycholog szkolny

Iwona Nadolna –nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Łukasz Woźny